

STEMMEN UIT HET VRIJZINNIG CENTRUM DE HOEKSTEEN

VOORBURG - SASSENHEIM/LISSE

Adres: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg
Telefoon 070 386 34 13

Marguerite Porete

Marguerite Porete is een van de bijzondere middeleeuwse vrouwen die door de tijd heen bekend zijn gebleven. Hoewel ze minder vermaard is dan Hildegard von Bingen, hoort ze bij de vrouwelijke mystica. Ze schreef 'Spiegel van de eenvoudige zielen' (Oud Frans: *Mirouer des simples âmes anéanties et qui seulement demeurent en vouloir et désir d'amour*), dat in haar tijd heel bekend was. Haar boek, dat door de katholieke kerk verboden werd, werd pas in 1946 door de auteur Romana Guernieria herontdekt. Tevens was zij het die het definitief aan Marguerite Porete kon toeschrijven.

Marguerite Porete was waarschijnlijk afkomstig uit een welgestelde familie. Dat ze kon lezen en schrijven was natuurlijk al bijzonder. We weten vooral over haar ten gevolge van de vervolging door de kerk waaraan zij blootstond. Ze is waarschijnlijk rond 1250 geboren en woonde in het huidige België (Henegouwen) waar ze contacten had in de begijnenmilieus. Die bestonden uit vrouwen, toen iets nieuws, die buiten een kerkelijke orde om bij elkaar woonden en een godvruchtig leven wilden leiden. In haar 'Spiegel van de eenvoudige zielen', geschreven in het oud Frans, zijn Liefde, Rede en de Ziel met elkaar in gesprek. Het is een boek om langzaam tot je te nemen, met stappen ter overdenking en opdrachten waarin je je moet oefenen. Bijvoorbeeld als het voorgelezen werd. Centraal in het boek staat de devotionele liefde voor God.

Porete beschrijft, zoals in feite veel spirituele schrijvers, zeven stadia van spirituele groei. De eerste drie stadia betreffen types van zelftucht. Stap vier beschrijft de exultatie (grote blijdschap) van de ziel die in contact komt met de liefde Gods. Stap vijf houdt in, dat de ziel de eigen tekortkomingen onder ogen ziet. God antwoordt als het ware daarop en komt vervolgens deze bedroefde ziel tegemoet. De ziel wordt opgenomen door God. De ziel moet uiteindelijk in stap zes en zeven, 'oplossen' om een unificatie met God te bereiken. Een citaat luidt: "God heeft geen plaats zijn goedheid te schenken, indien niet in mij. Geen plaats om zich geheel uit te drukken, indien niet in mij. En ten gevolge hiervan ben ik het voorbeeld van Gods redding en wat meer is, ik ben de redding zelf van elke creatuur."

De mystieke ervaring die ten grondslag ligt aan haar boek veroorzaakt uiteindelijk een blijvende paradijselijke blijdschap in dit leven. Maar ook een zelfbewustheid die niet paste in de tijd waarin Porete leefde. Het boek ontkende de rol van de kerk als bemiddelaar tussen God en

Afbeelding van onbekend artiest

In dit nummer

Van het secretariaat	2
Bloemengroet	2
Oecumenisch vrouwenwerk	2
Hoeksteenlezing 5 nov.	2
Godsdienstvrijheid	3/4
Kerk en koor	5
Concerten	6
Wijkcommissie	7
AGENDA	8

Zaterdag 4 november 15.00 uur
Jong talent in concert
toegang vrij wel reserveren

Zondag 5 november 10.30 uur
Hoeksteenlezing
Spreker Dorien Quick

Donderdag 16 novem. 14.30 uur
Najaars-ledenvergadering

Zondag 19 november 10.30 uur
Concert door:
Sattar Al Saadi en
Kamiran Amudi

mens. Bovendien leek Porete contacten te hebben met de ketterse sekte: de Broeders en Zusters van de Vrije Geest. Marguerite Porete kreeg de kans geboden 'haar dwaalleer' op te geven. Ze weigerde en werd in 1310 in Parijs terechtgesteld. Terwijl de middeleeuwse mysticus meester Eckhardt uiteindelijk gerehabiliteerd werd, is dat met haar (nog) niet gebeurd. Maar of dat haar zou raken? Ze schrijft over haar ervaring met het goddelijke: "Deze ziel, spreekt de liefde, slaat geen acht op smaad noch op eer, op armoede noch op rijkdom, op welbehagen noch op mishagen, op liefde noch op haat, op de hel noch op het paradijs."

Hartelijke groet,
Katrijne Bezemer

Van het secretariaat:

Telefoonnummer penningmeester Iet Vallenduk

Tel: 0252 21 39 98 is vervallen

Alleen bereikbaar via 0630 40 90 87

Colofon jaarprogramma secretaris:

Vervallen emailadres secretarisjagerjan@gmail.com

Nieuw jagerjjan@gmail.com

Telefoon 0620 61 75 39

Verhuizing Wim Toes per 25 oktober

Nieuwe adres: Eindhovenschedweg 19

8252 LJ Dronten

Telefoon 0652 26 14 67

Telefoonnummer 070 211 77 12 is vervallen

Bloemengroet

De bloemen uit de dienst van september gingen namens u naar Katrijne Bezemer.

Oecumenisch vrouwenwerk

Het thema dat Vrouw en Geloof heeft gekozen voor dit seizoen is grenzen.

De komende bijeenkomst vindt plaats op **15 november** in de Haard (bij de Petrus en Paulus kerk) Leidschendam om 10.00. De inleidster van de bijeenkomst in november is Nel van Drie.

U bent van harte welkom!

Voor meer informatie:

evkouenvrijn@kpnmail.nl

WAARDIG STERVEN IN BOEDDHISTISCH PERSPECTIEF

Spreker Dorien Quick

Zondag 5 november, 10.30 uur

Entree: € 8,00; Hoeksteenleden en vrienden € 6,00; incl. koffie/thee

Boeddhistisch filosofisch gezien is het woord 'dood' een samenvatting van vele natuurlijke processen die elkaar opvolgen. Vandaar dat het concept 'dood' ontrafeld wordt om dit natuurlijke verloop mee te kunnen beleven.

Als we in staat zijn om dagelijks de dood, de vergankelijkheid, onder ogen te zien dan worden we levenskunstenaars omdat we voortdurend ervaren dat alles wat ontstaat, weer vergaat en oplost in een groter geheel.

Zouden we het sterven definiëren als het moment waarin de geest, die zich als bewustzijn in ons manifesteert, zich afscheidt van het lichaam, dan zou geboorte gedefinieerd kunnen worden als het samengaan van bewustzijn en lichaam.

Bij een geboorte worden we begeleid om het proces zo natuurlijk mogelijk te laten verlopen en hoe de geest zich losmaakt van het lichaam is nauwkeurig beschreven in het Tibetaans Dodenboek. De oorspronkelijke titel van dit boek is De spontane bevrijding door het horen in de periode van het sterven. De hele tekst wordt in het oor gefluisterd van de stervende waardoor deze zich bewust wordt van alle veranderingen die elkaar snel opvolgen. Hierdoor verdwijnt de eenzaamheid tijdens het sterven en kan de volheid van de bevrijding van de geest uit het lichaam ervaren worden als het binnenstromen van lichtheid.

Godsdienstvrijheid onder vuur?

Er is een storm opgestoken bij de Verenigde Naties; een storm die een bedreiging in zich heeft voor het recht om geloof in vrijheid te belijden. Klinkt alarmerend, maar wat is er aan de hand?

Op 11 mei 2018 heeft Victor Madrigal-Borloz, VN-deskundige op het gebied van seksuele oriëntatie en genderidentiteit (SOGI), een rapport opgesteld waarin wordt aangegeven dat regeringen LHBT-normen binnen religieuze omgevingen zouden moeten afdwingen en religieuze leiders en organisaties die zich daar niet aan houden zouden moeten straffen.

Het rapport is niet alleen een aanbeveling, maar dient ook als blauwdruk voor regeringen om religieuze praktijken te beheersen en LHBT-ideologieën op te leggen binnen religieuze omgevingen. De uitkomst van dit rapport kan het verdedigen van geloof illegaal maken en zelfs criminaliseren als LHBT-organisaties zich vanuit het geloof bekritiseerd voelen. Het rapport suggereert dat religie -in het bijzonder het christelijke geloof- historisch verbonden is met geweld, discriminatie op basis van seksuele oriëntatie of genderidentiteit en onderdrukking van seksuele- en genderidentiteit.

Dit inmiddels uitgebracht rapport, waarin wordt gesteld dat godsdienstvrijheid LHBT-rechten schendt, is op 21 juni van dit jaar besproken en in stemming gebracht in de

53e Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties (United Nations Human Rights Council, afgekort UNHRC, zijnde een in Geneve gevestigd orgaan van de VN dat zich richt op de naleving van verdragen voor de mensenrechten). Bij het in stemming brengen is het rapport door deze vergadering unaniem aangenomen, met als doel regeringen op te roepen de daarmee beoogde doelstellingen te realiseren.

Zie hier enkele samengevatte onderdelen van het rapport.

Het rapport

wil 'een nieuwe normatieve ruimte' creëren waarin regeringen acceptabele LHBT-normen voor religie opleggen.

roept regeringen op om religieuze leiders en organisaties die zich niet houden aan de LHBT-uitgangspunten te criminaliseren.

stelt dat geloof vaak wordt gebruikt als voorwendsel voor geweld tegen de LHBT-gemeenschap.

adviseert VN-lidstaten om meegaande religieuze leiders en instellingen in te schakelen om homoseksuele en transgenderideologie te bevorderen.

zinspeelt op het dwingen van geestelijken om homohuwelijken te voltrekken op straffe van het verlies van hun privilege om wettelijk erkende huwelijken te voltrekken.

De kern van het rapport is de overtuiging dat seksualiteit en genderidentiteit grondrechten moeten zijn die hoger moeten worden aangeslagen dan vrijheid van religie. Daarmee lijkt de godsdienstvrijheid te eindigen waar de LHBT-rechten beginnen. Het discours houdt het gevaar in dat de weg wordt vrijgemaakt voor overheidscontrole over religieuze praktijken.

Resolutie door de Algemene Vergadering van de VN moet nog plaatsvinden.

Intussen kan ik hierbij verhaal doen van mevr. Pälvi Räsänen, een Fins parlamentslid. Zij is onderworpen aan een meer dan vier jaar durende rechtszaak, met als aanklacht het in het openbaar onder woorden brengen van haar christelijke overtuigingen. Anderhalf jaar geleden liet de rechtbank van Helsinki de aanklacht tegen haar vallen. Maar inmiddels is de officier van justitie tegen die beslissing in beroep gegaan door openlijk christelijke grondbeginselen aan te vallen als ‘lasterlijk’. Dit heeft ertoe geleid dat de rechtszaak is heropend op 31 augustus jl. Het huidige verloop van de rechtszaak is mij op dit moment nog onbekend. Tot zover deze casus betreffende een rechtszaak die een belangrijke test voor gewetensvrijheid is.

Mijn persoonlijke visie komt neer op de volgende punten:

Het bevorderen van religie holt de mensenrechten van de LHBT-gemeenschap niet uit. Het christendom en vele andere religies bevorderen juist wederzijds respect, liefde voor elkaar en tolerantie. Vrijheid van geloof is dus niet per definitie onverenigbaar met gelijkheid voor LHBT-personen.

Over religieuze overtuigingen valt niet te onderhandelen en niemand en niets mag opleggen hoe te denken over spiritueel leven.

De gevolgen van dit discours kunnen ver reiken. Het uiten van een mening op basis van een religieuze overtuiging kan volgens het voorstel leiden tot aangifte. Het gaat hierbij om de spanning tussen het recht om geloof vrij en onafhankelijk te kunnen belijden enerzijds en een wereld waarin regeringen religieuze praktijken dicteren anderzijds. Daarmee bedreigt dit rapport niet alleen het geloof, maar maakt het tevens de weg vrij voor institutionele inmenging in religieuze zaken, daarmee grondrechten schendend om geloof vrij en onafhankelijk te kunnen belijden.

Elders in deze notitie is aangegeven dat het rapport suggereert dat religie - in het bijzonder het christelijke geloof - historisch verbonden is met geweld, discriminatie op basis van seksuele oriëntatie of genderidentiteit en onderdrukking van seksuele- en genderidentiteit. Met die uitspraak maakt de steller van het rapport zich m.i. schuldig aan anachronisme, daarbij verwijzend naar schade in de (verre) historie die heden ten dage (m.u.v. van excessen) niet meer wordt aangericht. Daarmee pleegt de steller een bewuste inbreuk op de chronologische samenhang van de beschreven toestanden of gebeurtenissen en de tegenstrijdigheid tussen de eigenschappen van verschillende historische perioden.

Ten slotte spreek ik de hoop uit dat de Algemene Vergadering van de VN zal voorkomen dat het SOGI-beleid wordt opgelegd als een manier om conformisme t.a.v. antropologie en seksuele moraal af te dwingen. Gerust ben ik daar niet op, want algemeen bekend zijn de methoden van de LHBT-agenda, die begint als internationaal narratief en vervolgens langzaam infiltreert in regeringen over de hele wereld.

Ik vind het vervelend om de boodschapper van slecht nieuws te zijn, maar het verslag van de pro-LHBT-lobby en de gevolgen ervan acht ik werkelijk verontrustend.

Hoewel ik altijd het credo heb onderschreven dat de kerk zich zoveel mogelijk buiten de politieke onderwerpen moet houden, is hier juist sprake van het omgekeerde: de LHBT-lobby treedt in het religieuze domein. M.a.w., er is sprake van een inbreuk op religieuze vrijheid, overtuigingen en derhalve op vrijheid van meningsuiting. Daarmee acht ik het van belang om als geloofsgemeenschap aan de hier beschreven ontwikkelingen en dreigingen niet zo maar voorbij te gaan.

Veel handvatten hebben we weliswaar niet, maar dit stuk heb ik in elk geval geschreven t.b.v. een stuk bewustwording; te meer daar dit onderwerp niet op brede belangstelling van de media kan rekenen.

Jan Jager (oktober 2023)

Kerk en koor

Zondag 26 november 10.30 uur herdenkingsdienst

Voorganger Katrijne Bezemer/Frouwke de Boer

Organist Albert van der Haven

Streaming Debbie Corbeels

Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

Het koor zal tijdens de dienst de hierna volgende liederen zingen:

Requiem A. Bruckner

Wohl mir dass ich Jesum habe J.S. Bach

Veni Jesu Amor mi L. Cherubini

Wij herdenken in deze dienst:

Dhr. H.G. de Cock

Dhr. E. Oele

Mw. S. Koot

Mw. L.P.H. Thierry

Mw. K.M. Raap-de Koning

Frits Muusse

Collecten:

1e voor de eigen geloofsgemeenschap

2e voor de voedselbank Leidschendam-Voorburg

Denkt u ook aan het bloemenbusje bij de uitgang.

Alle hens aan dek

Hulp in het ziekenhuis

Het St. Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein gaat in het najaar een proef doen op twee verpleegafdelingen. Ze gaan familieleden van patiënten inschakelen bij de zorg. Ik lees dit in een artikel van Sven van Diepen en Lene Makkink. Het gaat dan bijvoorbeeld om bedden opmaken, kousen aandoen, sondevoeding geven en het geven van injecties (na instructie). Dit kan zorgen voor minder werkdruk bij de verpleegkundigen en betere kennis over de zorg die verleend wordt. Familie zou tegenwoordig al hintten dat ze tot deze hulp bereid zijn. Verpleegkundigen zullen de proef begeleiden.

Vraagstukken

Ik zag direct haken en ogen. Hoe zit het met de aansprakelijkheid? Stel een lieve dochter maakt een medische fout? Wie is er dan aansprakelijk? Wat gebeurt er als iemand die in de bijstand zit enkele uren in een ziekenhuis bij opa bijspringt? Wordt dit dan gezien als 'werk' of niet? En als het geen werk is, wat is het dan wel? Hoe gaat de belastingdienst om met verleende zorg in het ziekenhuis? Is daar wel over nagedacht? Het artikel vermeldt dat de verpleegkundigen de patiënten blijven verzorgen als familieleden dat niet willen of kunnen. Maar, vraag ik me af, komt er niet toch enige druk op je te staan terwijl je zo 'nietsdoend' bij je familielid op bezoek gaat? Of tref je je lieve familielid net wat hongeriger en onverzorgder aan?

Van alle markten thuis?

Mijn fantasie ging ook verder met de basisgedachte. Ik kon me voorstellen dat de garagehouder waar ik mijn auto breng zou zeggen: "Prima idee, meehelpen. Ik verwacht u of een familielid om precies 8.00 uur op de brug morgen." De tuinman zou me instrueren om, na andere schoenen te hebben aangetrokken, mee te helpen de tegels uit de tuin te verwijderen. "Dat deel kunt u best zelf. Ik zal het u eerst voordoen." De tandarts zou me oproepen om mijn eigen man een verdoving toe te dienen. "Het is niet moeilijk. U moet hem wel even instrueren stil te blijven zitten." Op de radio dezelfde dag hoorde ik in een inbelprogramma de reactie van diverse artsen en verpleegkundigen. Zij vonden het een heel slecht plan.

Katrijne Bezemer, voorganger van Voorburg-Sassenheim en Zuid-Kennemerland

CONCERTEN

Optreden jong talent in de Hoeksteen

Op zaterdag 4 november is er een optreden van twee jonge talentvolle jongeren in de Hoeksteen van 15.00 tot 16.30 uur.

Maarten Bakker (17) was de special guest van het Slotpodium Talentenloods op 4 juni jl. Op 12-jarige leeftijd werd hij voor het eerst door zijn broer aangemeld voor het Podium Talentenloods. Inmiddels heeft Maarten een eigen album
Bakker

opgenomen dat te beluisteren is op Spotify. Maarten zingt en begeleidt zichzelf op piano. Zijn repertoire is breed van chansons en pop tot rock'n roll en blues, waaronder 'Ze dekte de tafel' van Toon Hermans.

Naast Maarten zal ook **Kenneth Laban (19)** optreden. Kenneth heeft meerdere keren in de finale van Podium Talentenloods gestaan met zijn prachtige klassieke pianospel.

Maarten

Kenneth Laban

foto Jan-Wilco Geijtenbeek

De toegang is gratis. (maximum aantal plaatsen!)

Reserveren simon.proosdij@kpnmail.nl opgeven aantal personen.

Zondag 19 november 10.30 uur De Hoeksteen, Rozenboomlaan 119 te Voorburg
Bijzonder concert door Sattar Al Saadi & Kamiran Amudi spelen en zingen Arabische en Kurdische muziek en liedjes.

Sattar Al Saadi percussionist, Nay (rietfluit) en Ud (luit).

Kamiran Amudi. Vocaal, Saz (snaarinstrument) en oriëntaal keyboard.

Toegang voor dit concert een vast bedrag van
€ 10,00 p.p.
(na afloop koffie/ thee)

Wijkbijeenkomst in de Hoeksteen

Op **dinsdag 7 november** om 14.30 uur organiseert de wijkcommissie Voorburg-Leidschendam van de Remonstranten een wijkbijeenkomst in de Hoeksteen, Rozenboomlaan 119 in Voorburg. Graag nodigen wij de leden en vrienden van de Hoeksteen ook uit.

Thema: Langs een oude meetlat

Vrijzinnigen houden niet zo van het woord ‘zonde’. Uitgaande van hun doorgaans optimistische mensbeeld, hebben zij het liever over een misstap. Toch zijn de begrippen als zonde en deugd wél van belang om vanuit een religieus perspectief op je eigen gedrag te leren reflecteren. Immers, verleidingen, ondeugden: iedereen (her)kent ze. Je hebt bijvoorbeeld de neiging te veel spullen te verzamelen, te veel te eten of drinken, schiet soms plotseling uit je slof, hebt soms last van beschamende afgunst op wat een ander heeft of kan etcetera. In de vierde eeuw stelde woestijnvader Evragrius van Pontus daarom een lijst samen van acht ‘kwade ideeën’. Om inzicht te verkrijgen in de verleidingen die een monnik konden overvallen en tot zonde verleiden. Twee eeuwen later perkte paus Gregorius dit lijstje tot zeven hoofdzonden in. Naar het bijbelgetal van volledigheid. Zo werd het een ‘top zeven’.

In deze bijeenkomst houdt ds Antje van der Hoek een inleiding over dit thema, mede geïnspireerd door het boek van psychiater Esther van Fenema ‘Het verlaten individu, waarom voelen we ons zo leeg?’ (2022)

U bent van harte welkom! Opgave is niet nodig.

Met een hartelijke groet, mede namens ds Antje van der Hoek,

namens de wijkcommissie
Annelies van Kampen

Indien onbestelbaar: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg

AGENDA

NOVEMBER

- za 4 15.00 u Concert. Jong talent op het podium
- zo 5 10.30 u Hoeksteenlezing *Waardig sterven in Boeddhistisch perspectief*, spreker Dorien Quick
- di 7 14.30 u Wijkbijeenkomst thema:
Langs een oude meetlat
o.l.v. ds. Antje v.an der Hoek
- do 16 14,30 u Najaars-ledenvergadering
- vr 17 14.00 u Gesprekskring *Desgevraagd* o.l.v Reinhold Philipp
- zo 19 **10.30** u Concert. Sattar Al Saadi & Kamiran Amudi
- zo 26 10.30 u Herdenkingsdienst van de overledenen
voorganger ds. K.Bezemer/Frouwke de Boer
m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

DECEMBER

- zo 10 14.30 u Gezamenlijke adventviering Re/VVG

Datum inleveren kopij

Wilt u de kopij voor het december/januarinumnummer a.u.b. uiterlijk 4 december insturen naar stemmen@kpnmail.nl of naar Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg

Colofon

Voorganger:
Ds. K. Bezemer,
Floris Versterlaan 23
2343 RV Oegstgeest
Tel.: 071 532 04 38
kbezemer@iroka.nl

Voorzitter:
Mw. mr. drs.F.J.R. de Boer
Tel: 070 386 95 04
fjr.deboer@hetnet.nl

Secretaris:
J.J. Jager
Tel: 0620 61 75 39
jagerjjan@gmail.com

Penningmeester:
G.Vallenduuk-Visser
Tel: 0630 40 90 87
ivallenduuk@gmail.com

Zaalverhuur:
G.Vallenduuk-Visser
Tel: 0630 40 90 87
ivallenduuk@gmail.com

Contactpersonen:
ziekenhuisopnamen
Ds. K. Bezemer

Livestreaming
D. Corbeels - van Proosdij

Redactie Stemmen:
G. Hornman-Oldenbeuving
M.van Proosdij-v.d. Beukel
W. H. Kraan
C. J. Jol

Eindredactie:
A.G. Spruijt
Tel: 070 347 28 07
agspruijt@gmail.com

Bankrekeningnummer:
NL 93 INGB 0000 137735
Vereniging van Vrijzinnig Gods-
dienstigen te Voorburg

Maandblad Stemmen:
Op aanvraag via het secretariaat

Redactieadres:
stemmen@kpnmail.nl
Rozenboomlaan 119
2274 HK Voorburg

Website
[www.vrijzinnigcentrumdehoek-
steen.nl](http://www.vrijzinnigcentrumdehoeksteen.nl)